

לימוד היומי דקה ליתנו

יום	יום לחדש	יום מוהר"ן	ליקוטי מוהר"ן	ליקוטי הלכות	משנה ברורה	ליקוטי עצות	שולחן ערוך
שבת	כ"ה	יז.	נח	נח	חזרה	שפט-שג	יד, טו.
א	כ"ו	יז:	נט	נט	נח.	שגא-שגב	טז, יז.
ב	כ"ז	יח.	ס	ס	נח:	שגג-שגד	יח, יט.
ג	כ"ח	יח:	סא	סא	נח.	שגה-שגז	כ, כא.
ד	כ"ט	יט.	סב	סב	נח:	שגז-שגח	כב, כג.
ה	א'	יט:	סג	סג	נט.	שגט-ת	כד, כה.
ו	ב'	כ.	סד	סד	חזרה	תא-תב	כו, כז.

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

387 | פרשת נצו"י | כ"ה אלול תשפ"ד

דבר המערכת

עוד זמן קצר ואנו זוכים בעז"ה לצאת לדרך, הדרך הקדושה והנוראה המובילה אל רופא הנפשות הגדול העוסק בתיקוננו של עולם והשלמת הגאולה, להיות עמו ולשמחו עמו במתנתו העצומה שקיבל מאת ה', הלא הוא ה'ראש השנה שלו', להיטיב אחריתנו בטובה הנצחית והמופלאה שאין למעלה הימנה.

רבינו הקדוש הפליג בעצמו לפני תלמידיו הקדושים על שגב קדושת הנסיעה אליו, וכפי שמביא הרה"ק מטשערין הלכה למעשה בזה"ל: "הנסיעות והדרכים שנוסעין אל הצדיק האמת בכדי להתקרב על ידו להשם יתברך הם יקרים מאד, ומכל פסיעה ופסיעה נברא מלאך, והצדיק האמת בעצמו משתוקק ומיחל ומחכה שיזכה לראות אור בהירות הדרכים שנוסעים בהם אלו הזוכין להתקרב אליו" (אוצר היראה, צדיק קה).

אם קודש הקדשים 'משתוקק ומיחל ומצפה' לראות אור בהירות דרכים אלו, סימן הוא שהנסיעה הזאת פועלת למעלה דברים נוראים ונשגבים שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער.

וכמו כל דבר שבקדושה אשר "סביב רשעים יתהלכו" והקליפה הקודמת לפרי מסבבת את הדבר שבקדושה (ראה ליקוטי מוהר"ן, כה) כך גם הדרך הקדושה והעצומה הזאת זרועה מוקשי מות ומסובבת בקליפות, אשר צריך להיות איש חיל להינצל מהם.

טבעה של נסיעה שמולידה רפיון במח, והשמירה מתרופפת אבל דוקא אז צריך להתגבר בכל עוז, מכל פסיעה ופסיעה הרי נברא מלאך ויש לשמור שיהא זה מלאך קדוש ולא להיפך ח"ו.

חברים אמיתיים הנוסעים יחדיו צריכים להתחזק ולקבל על עצמם יחדיו לשמור עיניים בכל מחיר, לא להתפתות לשום רווחים. מוטב להתענות ולהתייטר מאשר לסבול כוונה אחת בגיהנם על ראה אחת לא טובה חלילה. זה גם הזמן לשמור על הזמן, לנצל את הרגעים לתורה, תפילה, התבודדות, שיתח חברים, והשתוקקות אל המקום הקדוש והנורא אליו אנו מייעדים פעמינו. הכלי לקבלת הקדושה היא הרי ההשתוקקות, וזה הזמן הכי מתאים לכיסופים אלו.

החכם עיניו בראשו ומכין לעצמו ספרים קלי העיון בכרך קטן, כדי שיוכל להחזיקם בכיסו וללמוד בהם בכל עת מצוא. והעיקר היא השמחה וההודאה ורוממות הרוח, זוהי השמירה שאין כמוה לקדושה וטרה.

האטס געפועלט אלעס גוטס!

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

לפני הסתלקותו אמר מוהר"ן ת"ת בזה הלשון: "אפלו מען זאל זיין דער ערנגסטער בעל עברה, אביא מען האלט זיך אין רעבן, וועט מען גודאי תשובה טאן, און מען וועט האבן א תקון".
(שיח שרפי קודש)

עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה

המחשבות רעות להפכם למחשבות טובות".
זוהי אם כן עיקר התשובה, ועל זה צריך שנשים כל מלחמתנו וקבלתנו בימי תשובה אלו: לתפוס את רסן המחשבות וללחום להטותם לטוב. לא לתת למחשבות לשוטט ולסטוט להרהורים רעים, ולא לדמיונות של תענוגי עולם הזה ושאר חלקי קנאה תאוה וכבוד, אלא למלאות את המח במחשבות של תורה ותפילה ורצונות וכיסופים קדושים. שם היא עיקר המערכה, ועיקר יסוד התשובה.

אולם צריך לזכור, שבכלל צמצום המחשבה, שזה כאמור שורש התשובה, הוא גם צמצום ריבוי ההתלהבות. לפעמים מחמת שרוצה לזכות לתשובה שלימה מיד, הוא מזלזל בחטיפת חוט השערה של ניתוק המחשבות מרע לטוב. אבל באמת גם זו היא מחשבה לא נכונה שמרחיקה מתשובה, לפי שצריך להאמין בכל ניתוק ובכל חוט השערה של קדושת המחשבה שהיא יקרה מאד בעיני ה', וכפי שרבי נתן מרחיב הרבה שם, ובין השאר הוא כותב (שם אות ב'): "עיקר התשובה של כל אדם הוא שישבו בכל פעם מהמחשבות רעות שנלכד בהם למחשבות קדושות, ואפילו אם נתעה במחשבתו כמו שנתעה, אף על פי כן צריך שיאמין שבכל מה שמנתק עצמו במחשבתו מרע לטוב הוא יקר בעיני ה', כי הוא ידע יצרינו, ועיקר היצר הרע הם המחשבות".

כך, שעל אף שהתשובה תלויה כאמור בטרת המחשבות ובצמצום כל ההרהורים לכל יסו למקומות רעים, אבל את זה עצמו צריך לצמצם. כאשר האדם החפץ לשוב רואה שהוא מלא בבלבולי מחשבות, וכל מה שהוא מצליח בתשובתו הוא רק לחטוף כמה שברי היסח הדעת בהם ברח מהמחשבות הרעות, ומקובע הדברים הוא מביט על כך בזלזול כי התשובה כה דלה ועלובה, אולם לאמיתו של דבר צריך לצמצם דעתו ולא להיגרר אחר זלזולים אלו, אלא להאמין ש'מנחת עני' זו של היסח הדעת כל שהוא, יקרה עד מאד, והיא המנחת עני' עליה הפליגו חז"ל כל כך שאין קץ ליקרתה. ורבי נתן מרחיב שם, שאם אמנם תשובה כזו דלה ועניה מאד, לפי שהיא כל כך מבולבלת במחשבות רעות, ויש בה רק חוט השערה של התנתקות ממחשבות רעות, אולם באמת אין חקר לגדולת עוצם יקרת מנחת עני זו שעולה על כל הקרבנות.

ואכן, כך היא גישתנו לפייס את מלכנו מלך העולם בימי המשך בעמוד ד'

'שבת סליחות', ראש השנה כבר בפתח, כולם מדברים מחובת התשובה ולבו צונח; ממה יתחיל קודם, מה'סור מרע' או מ'עשה טוב', מהחמורות או מהקלות, בין אדם לחברו או בין אדם למקום. הכל כל כך חרב ונחרב, הייאוש מתגב לאט לאט ללבו, הן בין כך לא יוכל להפוך הכל לטובה, מה לו להתחיל בפרט זה או אחר כאשר הרוב המכריע הרוס לגמרי.

טבעם של בני אדם להתייחס אל הפעולות והמעשים, ולא לחקור אחר מוצאם ושרשם של אלו. כאשר הוא רואה שלמעשה הוא מתרפה מלימודו ותפילתו ואינו זהיר כראוי בשמירה מרע ח"ו, הרי עיקר עסקו ודאגתו הם על עשיה כזו או אחרת. אבל החכמים האמיתיים ידעו והבינו שהמחשבה היא שורש הכל, 'סוף מעשה במחשבה תחילה', וכל הפעולות והמעשים או העדר המעשים תלויים במחשבה בלבד.

רבינו הקדוש מביא שעל כן נוסעים לצדיקים על ראש השנה, מכיון ש"עיקר המתקת הדינים אינו אלא על ידי קדושת וטהרת המחשבות, כי שם שרשם, וראש השנה הוא מקור הדינים של כל השנה, וצריך לטהר את מחשבתו כדי להמתיקם, ובשביל זה נוסעין לצדיקים כדי לזכות לקדושת המחשבה" (ליקוטי מוהר"ן, ריא). המחשבות הם שורש הדינים, ועיקר דינו של אדם תלוי לפי מחשבתו, מפני שהמחשבה היא הגורמת את כל המעשים ובה תלוי הכל.

רבינו הקדוש גם מבאר (שם ח"א מט) שההמלכה שהיא עיקר עבודת ראש השנה, תלויה במחשבה; שנחשוב מחשבות טובות איך לעבוד את ה', ולא נטמטם את מחשבתנו במחשבות של שטות תאוות עולם הזה. זוהי עיקר התגלות מלכותו יתברך, כאשר לבנו חושב מחשבות ורצונות טובים איך להשתעבד אליו יתברך.

ואם זה שורש הכל, מובן גם שזה עיקר עבודת התשובה; להתאמץ ללחום להכריח את המחשבות שיחשבו בדברים טובים וברצונות קדושים ואמיתיים. וכפי שרבינו הקדוש כותב שם בפירוש שעיקר התשובה היא צמצום המחשבה לכל תצא ממקומה ותהיה מחוברת אל הטוב בלבד, ורבי נתן מאריך בכך (בליקוטי הלכות, תפילת המנחה ה"ה) וכותב בתוך דבריו (שם, אות א): "עיקר התיקון והמתקת הדינים הוא על ידי תשובה, ועיקר התשובה היא לשוב ממחשבות רעות למחשבות טובות, כי הם עיקר היצרים, והעיקר להתגבר על

הבטחת רשב"י!

וְהִיא כִּי תִמְצָאן אֶתוֹ רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה
הַזֹּאת לְפָנָיו לְעַד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זֵרְעוֹ

בפסוק זה מרומזת ההבטחה הנוראה שע"י התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי וספרו 'הזוהר הקדוש' לא תישכח התורה מפי זרענו ונצא מהגלות ברחמים.

וזה לשון רבינו הקדוש:

"רבי שמעון בן יוחאי הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל על ידו, כמובא בדברי רבותינו זכרונם בברכה: 'כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל, ואמר רבי שמעון בן יוחאי שלא תשתכח, שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו'. וכמבואר בזוהר: 'בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא'.

ועתה בוא וראה והבן נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה, כי על כן סמך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק 'כי לא תשכח מפי זרעו', כי באמת בזה הפסוק בעצמו מרומז ונסתר סוד הזה, שעל ידי זרעו של יוחאי, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשתכח התורה מישראל. כי סופי תיבות של זה הפסוק כי לא תשכח מפי זרעו הם אותיות 'יוחאי'. וזה שמרמז ומגלה הפסוק כי לא תשכח מפי זרעו, 'מפי זרעו' דייקא, היינו מפי זרעו של זה בעצמו שהוא מרומז ונסתר בזה הפסוק, שהוא התנא יוחאי, כי על ידי זרעו של יוחאי שמרומז בזה הפסוק בסופי תיבות כנ"ל, שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשכח התורה, כי בזוהר דא יפקון מן גלותא כנ"ל" (תחילת ספר ליקוטי מוהר"ן).

ובתפילתו הידועה של מוהר"ג על גילוי זה, הוא אומר לרשב"י:

"רבי, רבי שמעון בן יוחאי, זכרו זאת ותשימו על לב, שזכינו בדורות הללו לשמוע נפלאות נוראות גדולתכם, איך מרומז בתורה שעל ידכם לא תשכח התורה, כי הפסוק שהבאתם ראיה ממנו, שהוא כי לא תשכח מפי זרעו הוא סופי תיבות יוחאי, ושמכם הקדוש בעצמו מרומז בפסוק עיר וקדיש מן שמיא נחית. אשר אתם לבד יודעים סוד דברים האלה, אתם לבד יודעים גדולת ההבטחה שהבטחתם לישראל שהתורה לא תשכח מישראל על ידכם, ואיך משה רבינו עליו השלום ניבא על זה בתורתו הקדושה מקודם" (ליקוטי תפילות ח"ב, תפילה מז).

ועיין בספר חיי מוהר"ן, איך ומתי התגלה גילוי זה. ואחר שגילה זאת אמר מוהר"ג לרבינו: "רבי שמעון יש לו גם כן בוודאי הנאה מזה, היינו מזה החידוש הנפלא. השיב: הן" (חיי מוהר"ן, קפ"ט).

יְרֵאתָ ה' לְחַיִּים

ואכן, זהו כוחו של הצדיק הגדול, שמאיר בלב האדם 'יראת העונש' בהארה נפלאה כל כך, באופן שהיראה תחיה ותעורר אותו, ואף תביאהו לידי שמחה.

שכן, רבינו הקדוש ממשיך על מקורביו את היראה ממקום גבוה מאד, "מבחינת היראה של משיח, שימשיך היראה בשכל עליון כל כך, שאפילו הרחוק מאד מאד, יהיה לו דעת אמתי להבחין האמת, שגם הוא יש לו תקוה, כי רחמיו יתברך רבים מאד מאד. ועל כל בוודאי לא יפול על ידי יראת העונש. אדרבא, מיראת העונש יחזק את עצמו למצוא בעצמו נקודות טובות, ולשמח את עצמו במה שהוא מזרע ישראל על כל פנים, ולהמשיך על עצמו חיות ושמחה על פי כל הדרכים והעצות שהזהירו רבינו זכרונם לברכה, כמבואר בספריו הקדושים. נמצא, שדייקא על ידי יראת העונש יבוא לשמחה גדולה, כי יראת העונש תכריחה לקיים דברי הצדיקים אמתיים שמזהירים מאד מאד את הגרוע שבגרועים שיחזק את עצמו בשמחה תמיד על פי דרכי עצותיהם הקדושות".

וכבר אמר רבינו הקדוש: "אני רוצה לגלות ולהכניס יראה באנשיי, יראה נפלאה שעדיין לא היתה יראה כזאת בעולם!" (חיי מוהר"ן, אות רצ"ה. וראה עוד באות קל"ב). וראה זו, היא "יראה עילאה דעילאה", יראה שתימשך על ידי משיח צדקנו, באופן שיחיה ויעורר גם את הרחוקים ביותר.

ואת היראה הזאת, אנו עוסקים להמשיך ביותר בארבעים יום אלו, מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, אשר אז עלה משה למרום והמשיך את היראה הנפלאה הזאת, ובכל דור אנו זוכים ליראה זו בכח רבינו הקדוש שהוא בחינת משה, אשר אנו נוסעים אליו על ראש השנה ומשתטחים על קברו בערב ראש השנה, "הוא ממשך עלינו עתה בכל דור יראה עילאה ונפלאה כזאת, שזוכה מעתה כולנו להתחזק בה' יתברך ולבלי להיפרד ממנו חס ושלום בשום אופן בעולם" (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, ה).

ועל יראה זו אנו מבקשים בראש השנה: "תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים" - כי יראה זו מאירה באור נפלא כזה, עד שהיא יכולה להחיות את 'כל' הברואים, אף הרחוקים ביותר, מאחר שהיא יראה שמביאה לידי קירוב ולא לידי ריחוק, לחיים ולא למות (שם, ט).

ואכן: "המקורבים והנלוים להצדיק האמת, נמשך עליהם הארה מהיראה עילאה ונפלאה, שהוא בחינת 'ראש השנה', בחינת צמיחת קרן משיח, שהוא בחינת המתקת פחד יצחק, שעל ידי זה היראה באה רק לחיים, לקרב ולא לרחק, חס ושלום" (ליקוטי הלכות, פסח ט, טו).

בשבועיים האחרונים, כתבנו על אודות היראה והפחד שצריך כל אחד לעורר בלבו מפני יום הדין, ומשפטו של הקב"ה.

אמנם, בענין 'יראת העונש' צריך זהירות גדולה, לקבלו כראוי, באופן שיביא אותו לידי התעוררות לתשובה ולא לידי עצבות ומרה שחורה חס ושלום (וכפי שהאריך בזה מוהר"ג במה דוכתי, וביקור בהלכות: פסח ט, בכור בהמה טהורה ד).

כי כבר ידוע שבכל דברי התורה יש סם חיים וסם מות, ו'צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם'. וכך הוא גם בענין היראה; יש ביראת העונש סם חיים, לעורר את האדם לתשובה. אך מאידך יש בה גם סם מות, שיכולה להמית את חיות האדם, ולהפילו לחלישות הדעת ועצבות (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, כז).

ודרכו של היצר הרע להמיר ולהחליף את 'יראת העונש' במחשבות של עצבות ומרה שחורה, ומתלבש במצוות, בלבוש של יראת שמים, להפיל את האדם בדעתו רחמנא ליצלן (ליקוטי הלכות, הודאה ו, יב).

וכשאין האדם מקבל את ה'יראת העונש' בצורה הנכונה, ונופל על ידי זה למרה שחורה ועצבות - אזי לא די שאינו מתעורר לשוב בתשובה, אלא אדרבא; היראה הזאת מפילה אותו יותר ויותר רחמנא ליצלן. עד שיש כאלה שנופלים לכפירות גמורות, מרוב מה שאין בכוחם לסבול את עול היראה (ליקוטי הלכות, פסח ט, טז).

ועל כך הזהירו שלמה המלך: "חַדְל בְּנִי לְשֹׁמֵעַ מוֹסֵר לְשֹׁגֹת מֵאֲמָרְךָ דַּעַת" (משלי יט, כז), ופירושו הוא: "הפסוק מזהיר את האדם שימנע ויחדל את עצמו מלשמוע מוסר ותוכחה המזיקים לו, הגורמים לו לשגות מאמרי דעת, דהיינו שעל ידי המוסר והתוכחה יפול בדעתו יותר, עד שחס ושלום ישגה מאמרי דעת על ידי זה. וצריך לחדול ולמנוע עצמו מזה, כי צריכין לקבל תורה ומוסר רק לחיים ולא למות" (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, כז).

שהרי פשוט וברור, שכל מה שכתוב בספרים הקדושים, ראשית חכמה וכי"ב, אין כוונתם להפיל ולהחליש דעת האדם שנפל ונכשל, אלא אדרבא ואדרבא, לעוררו בתשובה ולהחזירו למוטב.

ולכן, צריך האדם להיזהר מאד לקבל את היראה באופן של "יראת ה' לחיים" (משלי יט, כג), שהיראה תחיה ותעורר אותו, ולא שתמית ותפיל אותו חס ושלום.

לקט ספרי"ם

פנינים מאירים וחידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפנינו לזיכרון.

פרשת נצבים וילך

למדרגה, וההליכה אחרונה שנאמר בפרשה זו, היה עד שבא אל מדרגה זו שאמר (שם ג) לא אוכל עוד לצאת ולבא, היינו דכל שלא יוכל עוד לצאת, לנפול ממדרגתו, על ידי זה לא יוכל לבוא עוד למדרגה למעלה הימנו גם כן, וכמו שנאמר (משלי כד, טז) כי שבע יפול צדיק וקם, היינו על דרך שאמרו (מכות ג, ז) בירידה שהוא צורך עליה, והיינו שעל ידי הירידה חס ושלום על ידי זה מתגבר עוד בחילא יתיר. וזהו כי שבע יפול צדיק על ידי זה וקם ואף אז הוא גם כן נקרא הולך כיון שהוא צורך עליה. אבל כל שלא יוכל לצאת עוד לא יוכל לבוא גם כן, וזה מדרגה האחרונה, וזה שאמר כאן וילך משה שכאן נכתב ההליכה האחרונה, וכל הפרשיות מכאן עד סוף התורה שנאמרו היו ביום זה על ידי ההליכה האחרונה. וכן צריך כל אדם להיות הולך תמיד כנ"ל.

פרי צדיק חלק ה' פרשת וילך שבת תשס"ב אות א דף צד

רבי אליעזר בן דודריא לימד את הדרך לבעלי תשובה
אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' (דברים ל, ד). איתא בחז"ל (עבודה זרה יא, א), על רבי אליעזר בן דודריא שלא הניח עבירה בעולם וכו', וכשחזר בתשובה הלך וישב בין שני הרים וגבעות, אמר הרים בקשו עלי רחמים וכו' שמים וארץ וכו', עד שאמר אין הדבר תלוי אלא בי, הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה נשמתו, יצתה בת קול ואמרה רבי אליעזר בן דודריא מזומן לחיי העולם הבא, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת, ולא עוד אלא שקורין אותו רבי, והיינו כי זה היה תיקונו של ר"א שדוקא לאחר שיפול לשיא עמקי הקליפות, משם דוקא ימלא יעודו ותפקידו בעולמו, וכיון שגמר תפקידו יצאה נשמתו. ועל כך נקרא רבי שלימד את הדרך לבעלי תשובה. וכמאמר הבעל שם טוב ז"ע על

חציצה בדם מילה והמסתערף

דם בנטילת ידיים

השבוע למדנו בשולחן ערוך (סימן קסא) דיני חציצה בנטילת ידיים לסעודה, ומובא בפוסקים כי דם טרי שנוזל מפצע שעל היד אינו חוצץ לנטילת ידיים, שברוך כלל אין אדם מקפיד אם יש מעט דם טרי על הגוף, וגם הדם נשטף במי הנטילה. אך דם שמתחיל להתייבש ולהידבק עד כדי שכשחולטים בו אצבע נמשך והולך כמין חוט ממנו, הרי זה חוצץ (י"ד ס"ק קצח ט"ו ו"ש"ך שם ס"ק). ולכן כשיש פצע או חתך בגוף יש לשים לב לזה, כי דרך הדם להתייבש מהר מאוד (ק"ב"ש שם ביאורי ש"ע ס"ק כד).

דם מילה על השופר

והנה דיון זה אם דם מהוה חציצה מצינו גם לענין שופר בראש השנה:

ה"ז בהלכות תקיעת שופר (סי' תקפ"ד ס"ק ב) כתוב: "שמעתי שהגאון מו"ה פייוויש מקראקא ז"ל כשהיה לו ברית מילה בראש השנה לא היה מקנה פיו אחר המילה, ותקע בשופר בפה המלוכלך בדם מילה כדי לערב מצות מילה בשופר". והגדול מובהב הנגד וסבר שאין לעשות כן, מחשש שיישאר מעט דם בפי השופר או שיכנס מעט דם בתוך השופר ויתייבש שם, וכשם שדם שמתייבש על הבשר חוצץ, כך דם שמתייבש על השופר פוסל, כדון שופר שציפורו זהה שפסול.

אמנם **השערי תשובה** (שם ס"ק"ד) הצדיק את דרכו של מו"ה פייוויש ז"ל וכתב שאין לחשוש שיתייבש מעט דם על השופר, שאין כמות דם שנוזל על השופר, רק המהוה משאיר בפיו לכלוך דם מהמציצה בשביל להזכיר זכות ברית אברהם עם השופר, ולכן גם אם יתדבק מעט מלכלוך הדם שבפיו על השופר לא יהיה בו ממשות, וגם יתא מלוחלח מרוק, ומאחר שבכלות התקיעות מקנה היטב השופר אין בזה שום חשש. וכן נקט למעשה **המשנה ברורה** (שם ס"ק"א) והביא מנהג זה בשם גדול אחד.

מילה ומציצה על ידי שני אנשים

יש להסתפק כשהבעל תוקע אינו מוהל האם מותר לו לעשות רק את המציצה בלי החיתוך והפריעה, כדי שיוכל לקיים המנהג לתקוע עם דם מילה שבפיו. ובמשנה ברורה בהלכות שבת (סימן שלא ס"ק לו) הביא מחלוקת אחרונים האם במילה שחל בשבת יום טוב מותר לכבד את המציצה לאחר שלא מל ופרע, דאפשר שלא ניתן לדחות לעשות המציצה בשבת ויום טוב רק למי שהתחיל במעשה המילה ולא לאדם אחר.

אא"ז ז"ל בעל הקנה בושם רשם את כל מעשי ידיו בעבודת המילה **ברישימות תולדות אדם** שעל (וידונו בכת"י) ורשם בשנת תשמ"ח ביום ב' של ראש השנה בזה הלשון: "חיתוך והפריעה לכל המסתערף נעשה על ידי כהן בעזרת הבורא יתברך שמו העומד על ימיני לסמכני, המציצה נעשה על ידי מו"ה הגה"צ כ"ש"ת הרמ"א פריינד שליט"א, ראב"ד דפה קרנא דשופריא, משום שרצה להסמיך תקיעת שופר להמציצה".

ומוסיף שם: "מצד המוצץ, אולי לא נכון הדבר להכניס עצמו לתחילה לחלל יום טוב במידי דלא שייך ליה, ואינו דומה להמהוה שהדבר שייך לו זייקא, מכל מקום הדבר ראוי להג שיעשו, ובפרט לפי מה ששמעתי שכן נהג

עצמו גם מרן הגה"ק אדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל, ומכל מקום נראה לענ"ד דבשאר כל אדם לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול". ע"כ.

וכך רשם במילה שעשה ביום א' של ראש השנה בשנת תשמ"ט בזה הלשון: "המציצה נעשה על ידי הרה"צ הצדיק מו"ה יעקב מאיר שכטער שליט"א משום שרצה להסמיך תקיעת שופר להמציצה, ועיין מה שכתבתי בזה לעיל". הרי לנו מעשה רב שהקילו בדבר כדי לקיים המנהג, אך כאמור לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול.

פסק המטה אפרים לקנה פיו מבחוץ

והנה **המשנה ברורה** (שם ס"ק"ב) מוסיף בשם **המטה אפרים** (סי' תקפ"ד ס"ק"ז) שיש למוהל לקנח את פיו מבחוץ וגם לרוחץ את ידיו משום כבוד הברכה של תקיעת שופר.

חידוש המהר"י חאגיז

ויש לעיין בדברי המטה אפרים, ממה שהביא **הבאר היטב** בהלכות נטילת ידיים (סי' קסא ס"ק"ז) בשם מהר"י חאגיז בשו"ת **הלכות קטנות** (ח"א סי' ס) שמוהל שנתייבש דם מילה על ידיו אינו חוצץ לנטילת ידיים, שמשום שהמצוה חביבה עליו אינו מקפיד ואינו חוצץ, כמו שאמרו חז"ל **בגמרא זבחים** (נה) 'שבח הוא לבני אהרן שיהלכו עד ארכובותיהם בדם', וכך הוא גם שבח למוהל שידי צבועות בדם מילה. ולפי זה לכאורה גם לענין שופר, כיון שחביב למוהל מצות מילה ורוצה להזכיר את זכות המצוה, שבח הוא לו להיות פיו מלוכלך בדם מילה, ואין בזה שום פחיתות כבוד לברכה.

וידועה סברה זו מהחתם סופר (בחי' סוכה לו), לענין אתרוג, שכתב שאלו הכתמים הנולדים על האתרוג במשך ימי החג, אינם נפסלים משום מנומר ושינוי מראה, ואדרבה מה שנכתם על ידי קיום המצוה, זהו הדרו והדרו, וכפי שאמרו 'שבח הוא לזרעו של אהרן שילכו עד ארכובותיהם בדם'. ואם כן גם לענין מילה יש לומר שזהו הדרו והדרו של המוהל שפיו מלוכלך בדם.

השבות יעקב חולק על המהר"י חאגיז

אמנם בעיקר חידושו של המהר"י חאגיז תמה עליו בשו"ת **שבות יעקב** (ח"א ס"י טו) שמפורש **בגמרא זבחים** (שם) דגם דם יבש של הקרבנות היו חוצצים בין רגלי הכהנים לרצפת העזרה, ורק דם לח לא היה חוצץ, ואם כן מכל שכן שאם יש דם מילה יבש על ידי המוהל שחוצץ בנטילת ידיים.

אך אפשר שכונת המהר"י חאגיז לומר שמוהל שנקמצא עם ידיו דם מילה הרי זה כצ"ע שאינו מקפיד אם ידיו צבועות, דשבת הוא לו, וכיון שאינו מקפיד אינו חוצץ.

מוהל שיש דם על ידיו גנאי הוא לו

אמנם הרה"ק **מנוקאטש** ז"ל"ע בספרו **נימוקי אורח חיים** (סי' קסא ס"ק"א) השיג על המהר"י חאגיז וכתב שאין ראיה מדם הקרבנות בבית המקדש, שבבית המקדש היה שבח מיוחד להראות שיש הרבה דם, שעיקר הקדושה בבית המקדש היה על ידי דם הקרבנות, ובו היה תלוי הכפרה, שנאמר 'כי הדם בנפש יכפר'. אבל באומנות המילה אדם עושים בהשגחה הראויה בזמירות כמו שארץ, אז על הרוב לא ימצא דם ארוזות כל דהו, ואין שבח למוהל שראויים דם שנתייבש

סליחות בציבור

עיקר סגולת אמירת הסליחות היא דוקא בציבור, שעיקר סדר הסליחות נתקן בשביל אמירת י"ג מידות שנאמר רק בציבור, כפי שמובא **בגמרא ראש השנה** (י"ג) על הפסוק ויעבור ה' ויקרא 'מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח ציבור, והראה לו למשה סדר תפילה, אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם'. ומשמע שעיקר סגולת אמירת י"ג מידות הוא מכח השליח ציבור, ועל פי זה פסק גם **הרמ"א** (סי' תקפ"א ס"א) 'שיש לדקדק לחזור אחר שליח צבור היותר הגון והיותר גדול בתורה ומעשים שאפשר למצוא, שיתפלל סליחות וימים נוראים'. וכך מבואר בלשון **תנא דבי אליהו זוטא** (פ"א) 'כבר גיליתי סדרי סליחה למשה ואמרתי לו, בשעה שהצרות באות על ישראל יעמדו לפני יחד באגודה אחת ויאמרו לפני סדרי סליחה ואני עונה אותם'.

אמנם גם מי שנבצר ממנו לבוא לבית המדרש לומר סליחות עם הציבור, יש לו לומר על כל פנים סדר סליחות ביחידות בביתו בלי י"ג מידות, ובלוי הבקשות שנאמרו בלשון ארמית (משנ"ב שם ס"ק"ד). שאף שאין לו עיקר הסגולה של אמירת סליחות בציבור, מכל מקום יש לו את הזכות של הציבור בזה שנחשב כאילו מתפלל בזמן שהציבור מתפללים (עי' סי' צ"ט).

סליחות באשמורת

ויש הבדל בין סליחות שאומרים בכל ימות השנה ביום צום, לסליחות של ימי ראש השנה, שבכל השנה אומרים סליחות לאחר התפילה, שבשעה שכבר נקבצו ובאו כולם להתפלל הוסיפו סדר סליחות תוך כדי מעמד התפילה. ואילו בימי ראש השנה מקבצים את הקהל לסדר סליחות מיוחד בעוד ליל,

על ציפורניו, אדרבה מי שנשאר דם מלוכלך שנתייבש על ידיו זה מראה שאינו אומן רק מקלקל ומאריך, והוא גנאי לו.

ומסיים, שכך נמצא בסידורים שאם נמצא מעט דם על ידי המוהל והתכבד בברכת 'אשר קידש' יידי' יש לו לנקות ידיו כדי לברך בנקיות. ולפי זה מובן הפסק של המטה אפרים שאין שבח למוהל שמלוכלך דם על פיו מבחוץ, ולכן יש לנקותו משום כבוד הברכה.

ריח של מסירות נפש

יש סיפור שאירע בשנות גזירות הקומוניסטים, שכידוע כל מי שהיה עוסק בתורה והיו תופסים אותו היה נחרץ גזר דינו למות. והיה איש אחד נכבד ראי שמים שמסר נפשו ללמוד עם התלמידים בכל יום במקום מוסתר, ופעם אחת בעת ישבם בחדר מוסתר הרגישו שהקומוניסטים מגיעים, ומגודל הסכנה שאם היו תופסים אותם היה תיכף נחרץ עליהם גזר דין מות, קפצו כל התלמידים הצעירים מהחלון לרחוב, והמלמד הותיק שהיה מבוגר לא היה יכול לקפוץ מהחלון ונכנס לתוך בור של ביוב בבית הכסא, וכך ששהיעו הקומוניסטים לא מצאו את אחד וניצלו. אחר כך נתקבצו כולם

כלשון **הרמב"ם** (הל' תשובה פ"ג ה"ד) "נהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושים עד שיאור היום". וכפי שמזכירים כמה פעמים בפיוטי הסליחות 'בזעקתם בעוד ליל' רצה עמידתם בעמדם בלילות וכדומה.

והטעם לזה, לפי שימים אלו הם ימים קבועים לרחמים ולסליחות, וסגולת הימים מדברים בעד עצמם לקבלת ריצוי ותשובה, על כן תיקנו לומר סדר סליחות בשעה הרצויה לכך, לפי שבשעות אלו מתעוררים יותר חסדי הבורא יתברך בעולם (עי' משנ"ב שם בהקדמה), ועוד שבה שמשכימים ומוסיפים לבקש תחנונים קודם שהאר היום, אנו מראים בעצמינו שמוסיפים יתר מן המידה, וכל המוסיף לבקש רחמים זכות הוא לו לימי הדין (ר"ץ גאות בהל' תשובה).

ואף שעיקר התקנה היה לומר סליחות באשמורת, אעפ"כ מי שהתאחר ולא קם באשמורת יש עדיין תוקף לסליחות, שהרי כל עיקר של אמירת סליחות בימים אלו הוא משום סגולת ימי הרחמים, אלא שלתוספת הדבר קבעו לאמרו באשמורת שהיא עת רצון, אבל ודאי מי שלא זכה לעת רצון זו א"ל לו להפסיד בגלל זה את שארית הרצון שיש בכל היום, אך ידלג על כל מקום שנזכר שעומד בלילה כמו 'באשמורת הבוקר קידמנוך תחילה' וכדומה (ערוה"ש ס"ד ואלף למטה ס"ק"א).

ציבור או אשמורת

ולפי זה נראה שמי שיש לו מנין סליחות רק לאחר האשמורת, ואם יאמר באשמורת יהיה צריך לומר ביחידות, עדיף להמתין לומר סליחות בציבור אחר האשמורת, דסליחות ביחידות אינן סליחות, ואילו סליחות במשך היום נקרא על כל פנים סליחות כמו בשאר הצומות.

בבית הכנסת להתפלל מנחה, וכשהמלמד הגיע בבית הכנסת היה נודף ממנו ריח של ביוב, והיה אסור להתפלל כך. וכשראה זאת רב הבית הכנסת נעמד ודפק על השולחן וגזר לומר, שאין זה ריח רע, אדרבה זהו ריח נודף של מסירות נפש, ואדרבה ראוי ורצוי להתפלל עם מנחה עם ריח כזה.

והנה אף שדברים אלו מחודשים, דלכאורה יש להביא ראיה להיפך ממה שדנו הפוסקים אך היה מותר לומר דבר שבקדושה בעזרה, וכתבו שלא היה שם ריח רע מן הקרבנות שהיה נשטף באמת המים שבעזרה, ומשמע שאלו היה שם ריח רע היה אסור אף שזה מן הקרבנות (עי' דו"ח"ט סי' י"ט ס"ק"ז). מכל מקום נראה שראויים הדברים למי שאמרם, שמצינו שהקילו הפוסקים בענין זה בכמה אופנים משום 'עת לעשות', כמובא **במשנה ברורה** (סי' ע"ה ס"ק"א) דמי שהוא בדרך ואינו יכול להיזהר בשמיעת קול של אשה ויתבטל מתורה ותפילה נאמר 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'. ומטעם זה הקילו גם בריח של הפחה (ס"ס"ע ט). ולכן בודאי שבשעת תוקף גזירות הקומוניסטים שהיו היהודים בעלי מסירות נפש סמל של החזקת התורה והיהדות, מיהרה הדבר ראוי להתיר משום 'עת לעשות'.

דבר נצחי אינו נאבד

בחיי מוהר"ן מובא סיפור שסיפר רביז"ל וז"ל:

"פעם אחד היה איש אחד שהיה עשיר גדול והיה יושב בחנות עם כמה סחורות כדרך החנוונים, ובאו אליו גנבים וגנבו ממנו הוננו ורכושו ונתדלדל הרבה. והלך וקיבץ את יתר הפליטה ועשה לו מעמד וחזר וקנה סחורות ושוב נעשה חנווני. וחזרו ובאו אליו גנבים וגנבו את יתר הפליטה והוננו הנשאר גם-כן ממנו. וחזר שוב וקיבץ ממעט פליטה הנשארת לו ומהתכשיתי של אשתו וחזר ועשה לו איזה מעמד בחנות לפרנס את ביתו, וחזרו ובאו אליו גנבים וגנבו את יתר הפליטה הנשארת, עד שנתדלדל מאד ונשאר ביתו ריקן מכל.

והלך וקיבץ לאיזה סך מועט מאד, וקנה לו סחורות קטנים, והלך על הכפרים כדרך העניים שנושאים חבילות עם מחטין וצינורות, וכיוצא בזה בדברים קטנים. והיה הולך על הכפרים כדי לתת לחם לביתו. והיה מחליף עם הערלים מחטין על עופות וביצים וכיוצא כדרך העניים כאלו.

פעם אחד היה הולך מן הכפרים ונשא עמו מעט סחורות ואיזה מיני מאכל, ופגע בו שודד אחד רוכב על הסוס ונשא אצלו שתי חבילות גדולות ורצה לגזלו, והתחיל לבכות ולהתחנן אליו, והוא לא השיח על זה וגזל ממנו גם זה המעט שהיה לו ונשאר ריקן מכל וכל.

והיה הולך ובוכה מאד ונפשו מרה לו מאד, כי לא היה די בצרות הראשונות שנתדלדל כל כך מעשירות כזה, גם מעט חיותו בצמצום טרפו ממנו. בתוך כך הביט וראה והנה נפל השודד הנ"ל מן הסוס והיה רוצה לקום ועמד עליו הסוס ודרסו ברגליו על ראשו ונפל שם השודד ונהרג. והלך האיש הגזול לשם וראה שהגזלן שלו נופל מת ארצה ופתח את התבילות של הגזלן ומצא שם כל סחורותיו והוננו ורכושו שגנבו ממנו מתחלה ועד סוף. וחזר בשלום לביתו ונעשה עשיר כבתחילה."

ומוהר"ן כתב על סיפור זה כדלהלן:

"זה הענין לא שמעתי בעצמי מפיו הקדוש רק מפי אחרים בשמו, ואם אמנם בודאי איני זוכה להבין רמיזותיו מה שכונן בזאת המעשה, עם כל זה מה שנראה לפי עניות דעתי בזה

המשך מעמוד א'

הסליחות, על כל מה שעברנו על רצונו במשך השנה, וכפי שאנו אומרים: "לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כדלים וכרשים דפקנו דלתך, דלתך דפקנו רחום וחנון, נא אל תשיבנו ריקם מלפניך". זוהי מידתו של מלך חנון ורחום זה, שהוא שומע שוועת עניים, "את העני עמך וגו'" והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" (שמות כב-כו), הוא לא שומע לעני "על אף" שהוא עני אלא "בגלל" שהוא עני, "כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע". מי שמכיר בעניותו ושפלותו ובא אליו בהכנעה מרוב עני ומרודו, הרי זה עצמו מעורר רחמים מופלאים למעלה, השי"ת פונה דוקא אז לשכון את דכא זה, ולרחם עליו.

כך בעניות גשמיית, ועל אחת כמה וכמה בעניות רוחנית

הוא שמרמז בזה התחזקות גדול לכל אדם בפרט ובכלל, שאף-על-פי שעובר על האדם מה שעובר עליו בימי חייו שגזלין אותו וטורפין ממנו, וכל מה שמתחזק להחיות נפשו ביתר הפליטה חוזרין ואורבין עליו עד שגונבין ממנו גם זה המעט. וכן כמה פעמים בלי מספר. אף-על-פי-כן אל יתייאש עצמו מן הרחמים כי אם יתלה עיניו למרומם ויבכה ויצעק בכל פעם אליו יתברך שיראה בעניו ועמלו, אזי סוף כל סוף יפול השודד מפלה שאין לה תקומה, וישוב ויקבל ויוציא ממנו כל הקדושות וכל העבודות וכל הטוב שגנב וגזל ממנו, וישוב לעשירותו וטובו הנצחי."

עד כאן לשון מוהר"ן.

והכוונה בכל זה שנדע שדבר נצחי אינו נאבד.

ולכן רואים שעל דבר שבקדושה אין מתחרטין בשום פעם, וכל זה מפני שהוא נצחי, ועל תאוות ח"ו תיכף מתחרטין.

ובאמת, בכללות, כל עבודת ה' היא סוד הבירורים (כמובא מזה הרבה בכתבי האריז"ל), כל נסיון שהאדם עומד בו, הרי הוא מזכך מעצמו מעט רע, כל מחשבה רעה שהאדם מסיח דעתו ממנה, יש בה זיכור הרע, כל ידיעת התורה שהאדם זוכה לה הרי הוא קונה לנפשו בירור בטוב, בכל תפילה שהתפלל כיאות ונתבהרה אצלו האמונה הקדושה, רכש בירור בטוב. ואפילו אם אח"כ מתגברים עליו שוב הרע והפסולת שבו, ושוב מעלימים את הבהירות שכבר זכה לה במעט, עם כל זה אותה התעלות באמונה שכבר האירה לו, אינה נאבדת, והיא רכוש נצח. ואפילו רק רצון טוב שהיה לאדם בימי חייו אינו נאבד, כמו שכתוב בזהר (ח"ב קג) "לית רעותא טבא דיתאביד" [-שום רצון טוב לא נאבד].

וגם בענין לימוד התורה, מובא מהאר"י ז"ל (שער המצות תחילת פרשת ואתחנן) וז"ל: "ואע"פ ששוכח מה שלמד אינו לריק ח"ו, יען כי בעולם הבא ולעתידי לבוא יזכרו לו כל מה ששכח וכו', ואינו ח"ו לריק יגיעו" וכו' ע"ש.

ועיין בדברי רבינו ז"ל בשיחות הר"ן (ס"ו) ובליקוטי מוהר"ן (ח"ב ס"ח), איך שכל תנועה ופעולה בסוד מרע ובעשה טוב אינם נאבדים לעולם, והתיקון נשאר לנצח.

החמורה באיכותה פי כמה מכל הצרות הגשמיות. כאשר נעמדים חסרי כל ומכירים בשפלות הזאת, ואף יודעים שהתשובה עצמה כל כך עלובה ושדופה, ומבקשים נדבת חנים - הרי זה מעורר רחמים מופלאים למעלה.

הבה נקבל על עצמנו שגם בעניינו ומרודינו לא נוותר על שום נקודת מלחמה לטהרת המחשבות, לברוח מתאוות עולם הזה במחשבתנו וללחום להכריח להכניס מחשבתנו לרצונות קדושים. נתפלל על כך, ונגביר רצונות לבנו לזכות למדרגת תשובה קטנה זו שהיא בהישג ידנו, וכפי שהתורה הקדושה אומרת בפרשתנו על מצות התשובה: "כי קרוב אליך הדבר מאד בפוך ובלבבך לעשותו."

ברכת מזל טוב הרה"ר יצחק מאיר דוטנמן הי"ו להלל הולדת הבן יהי"ו שובח לנילו לתורה לחופה ולמעש"ש וליהוב נחת קדושה	ברכת מזל טוב להרה"ר יצחק קורשנבום הי"ו להלל הולדת הבן יהי"ו שובח לנילו לתורה לחופה ולמעש"ש וליהוב נחת קדושה	ברכת מזל טוב הרה"ר יצחק מאיר דוטנמן הי"ו להלל הולדת הבן יהי"ו שובח לנילו לתורה לחופה ולמעש"ש וליהוב נחת קדושה	ברכת מזל טוב הרה"ר שמשון אטינגר הי"ו להלל הולדת הבן יהי"ו שובח לנילו לתורה לחופה ולמעש"ש וליהוב נחת קדושה

מערכת שיעורים נפש משיבת שיעורי הרה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א
בא"י: 072.332.3300
באר"ב: 1-929.8415.876
בארופה: 44-203.1500.313

קול אנ"ש דקדילתינו 072.3323.796

ר' יוסף, אחיו של מוהר"ן

דר בנעמרוב, ומוזכר בעלים לתרופה, וכנראה שהיה קצת מקורב למוהר"ן. וז"ל מוהר"ן במכתבו: "א' וארא תקצ"ו נעמרוב ... אך בשבת פרשת ויחי עזרנו השי"ת שהיינו שמחים מאוד בעזהש"ת, ואז היה ברית מילה אצל אחי ר' יוסף נ"י ומאת ה' היתה סיבה שהוכרח לשלוח עגלה עבור בני ר' שכנא לכבדו במצות פריעה והיה פה על שבת קודש, וגם אנשי ברסלב וכו', ותהילה לא-ל רקדתי הרבה בביתי ואחר כך על הבן זכר בבית אחי נ"י" (סי ר"א).

ר' יוסף, גיסו של ר' יצחק בן מוהר"ן

מוזכר בעלים לתרופה, וכנראה שהיה קצת מקורב למוהר"ן, ובפרט שמוהר"ן מכתבו בשם 'ידידי'. וז"ל מוהר"ן במכתבו: "ב' לך תקצ"ו נעמרוב ... ומוסר כתב זה גיסך ידידי ר' יוסף נ"י יספר לך הכל פה אל פה וכו', רק תתייעץ היטב עם גיסך ועם אוהבנו באמת" (סי ר"ה). וכן נזכר במקום אחר, בתואר 'ידידי', וז"ל: "ה' פרשת שלך לך תקצ"ו נעמרוב ... זה סמוך לעת ערב בא במחיצתי גיסך ידידי הרבני מו"ה יוסף נ"י והביא מכתב קצר מאתך" (סי ר"ד).

ר' יוסף בן שמעריל, חתן הרב

היה שליחו של מוהר"ן להוליך עמו אגרת לבנו ר' יצחק, כנזכר בעלים לתרופה וז"ל: "ד' וארא תקצ"ד ... האגרת הזו הכנתי לשלוח על ידי ר' יוסף בן שמעריל חתן הרב שהוא פה כעת, ונתעכב ולא נסע כלל" (סי קל"א).

ר' יוסף חתן ר' זלמן

היה מהמקושרים למוהר"ן, ומוהר"ן כתב אליו מכתבים בעת המחלוקת לחזקו ולאמצו בעבודת השי"ת, כמוזכר בעלים לתרופה וז"ל: "מוצ"ש שירה תקצ"ה טשעהרין ... הנה סמוך זה קיבלתי כל המכתבים מאתכם מידידי וכו' ופרישת שלום מר' יוסף חתן ר' זלמן, וכולם מלאים זעקות וצעקות גדולות ומרות על עצם הרדיפות שרודפים אותנו, ובפרט אותי, שונאי חנים, תחת אהבתי ישיטנוני ואני תפילה", ועיי"ש בסוף המכתב שכותב: "יש בלבי עליך על שלא שלחת לי שום מכתב עד הנה וגם לא באת על החתום אפילו בפרישת שלום כמו ר' יוסף חתן ר"ז על כל פנים" (סי קע"א).

ר' יוסף בר"י

מהמקושרים למוהר"ן, ומבני הנעורים, כמוזכר בעלים לתרופה, שבעת המחלוקת בשנת תקצ"ה שמוהר"ן הוכרח לנוס מעיר ברסלב לאומאן בא הוא גם כן לאומאן למוהר"ן כמוזכר בעלים לתרופה וז"ל: "ג' תשא תקצ"ה אומאן. ... מחמת שסיפרו לנו בני הנעורים שבאו לפה בערב שבת העבר הלא הם ר' יוסף בר"י שהאסאדאטיל (ראש עיריית ברסלב) חיפשו אותי בבית הר' ישראל" (סי קע"ו).